

Hållbar stad – öppen för världen

Göteborgs
Stad

Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Beslutad
i kommunfullmäktige
2015-06-11

Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Inledning

Kommunstyrelsen har uppdragit åt stadsledningskontoret att i samverkan med handikapprörelsen utarbeta en ny plan för delaktighet för personer med funktionsnedsättning utifrån ett rättighetsperspektiv.

Erfarenheterna från 2012 års utvärdering av Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning från 2004 ska beaktas. Programmet ska ha en struktur som gör att det är enkelt att följa upp. Målsättningarna måste vara mätbara, realistiska, tidssatta och ansvarfördelade och styrningen ska vara tydlig.

Stadens nya Program för full delaktighet är ett styrdokument för alla stadens nämnder och styrelser. Programmet utgår från ett rättighetsperspektiv och är ett av flera styrdokument som staden har för arbetet med att skapa en stad där alla invånare ges jämlika förutsättningar.

Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning grundas på följande styrdokument:

- Göteborgs kommunfullmäktiges budgetmål och inriktningar
- Nationella inriktningsmål för funktionshinderpolitiken
- FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna
- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning
- FN:s konvention om barnets rättigheter

De grundläggande principerna för FN:s konvention för rättigheter för personer med funktionsnedsättning är:

- Respekt för människors lika värde och självständighet, oberoende och frihet att göra egna val.
- Icke-diskriminering.
- Fullständigt och faktiskt deltagande och inkludering i samhället.
- Respekt för olikheter och acceptering av personer med funktionsnedsättning som en del av mänsklighetens mångfald.
- Tillgänglighet.
- Jämställdhet mellan kvinnor och män.
- Respekt för den fortlöpande utvecklingen av förmågorna hos barn med funktionsnedsättning och respekt för barnets rätt till integritet.

Stöd för att uppnå vissa rättigheter är särskilt omhändertaget genom lagstiftning i till exempel Socialtjänstlagen eller Lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade.

Syfte

Programmet syftar till att förtydliga fullmäktiges vision Göteborg en hållbar stad öppen för världen och vad som i budget anges ska uppnås för att personer med funktionsnedsättning ska bli fullt delaktiga. Programmet riktar sig till stadens nämnder och styrelser och formulerar mål ur ett rättighetsperspektiv.

Struktur för uppföljning av programmets mål

Varje rättighetsområde inleds med en kort problembeskrivning som bygger på befintlig forskning. Problembeskrivningarna syftar till att stödja förvaltningar och bolag i värderingen av prioriteringar och aktiviteter i verksamheten. Nämnder och styrelser ansvarar för att i sina egna planer omsätta programmets mål utifrån den egna verksamhetens förutsättningar genom konsekvensanalyser, prioriteringar, åtgärdsplaner och uppföljningar.

Det saknas lokala mått som svarar mot flertalet av de olika målområdena i programmet. Indikatorer ska bidra till att skapa den baslinje staden behöver för att kunna mäta förändring och följs upp i den ordinarie planerings- och budgetprocessen.

Utvärdering av programmet

Programmet gäller tillsvidare och utvärderas mandatperiodens fjärde år i samverkan med intresseorganisationerna inom funktionshinderområdet. Kommunstyrelsen beslutar om revidering av programmet.

Utgångspunkter för programmet

De rättigheter Sverige som stat har förbundit sig att följa ska säkerställa att alla medborgare har jämlik tillgång till sina rättigheter. Respekten för människors lika värde, självständighet, oberoende och frihet att göra egna val ska genomsyra Göteborgs Stad. Stadens verksamheter ska erbjuda lika möjligheter och rättigheter oavsett funktionalitet, etnicitet, ålder, kön, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.

Inriktningar i kommunfullmäktiges budget som rör medborgare med funktionsnedsättning har i programmet sorterats under fem rättighetsrubriker. För att nå programmets mål behöver stadens förvaltningar och bolag samverka. Detta bidrar till att skapa en socialt hållbar stad.

Rättigheter & mål

Två perspektiv ska prägla allt arbete i staden

För att nå fram i arbetet med de två perspektiven ska erfarenhetskunskap tas till vara.

Medvetenhet

Alla medarbetare i staden ska ha goda kunskaper om de mänskliga rättigheterna och de förutsättningar som gör det möjligt för personer med funktionsnedsättning att vara delaktiga. Kunskaperna ska utgå från ett normkritiskt förhållningssätt.

Användbarhet

Stadens verksamheter ska vara användbara för alla invånare. Det förutsätter att tillgängligheten säkerställs när det gäller den fysiska miljön, resande, bemötande, information och kommunikation.

1 Rätten till demokratiskt deltagande

Personer med funktionsnedsättning är mindre delaktiga i många delar av samhället än övriga befolkningen. Det finns ojämlikheter som visar på att rättigheterna för många personer med funktionsnedsättning inte är säkerställda fullt ut.

- 1:1 Göteborgarnas möjligheter till demokratiskt inflytande ska säkerställas.
- 1:2 Vuxna, barn och unga har rätt att delta i beslutsfattande och planering av åtgärder som berör dem.
- 1:3 Kvalitativa utvärderingar ska ske i samverkan med dem som använder verksamheten.
- 1:4 Stadens verksamheter ska göra nödvändiga anpassningar så att alla invånare har jämlika förutsättningar att förstå information och uttrycka synpunkter.

2 Rätten till omsorg, hälsa och personlig trygghet

Ohälsan bland barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning är högre än hos befolkningen i övrigt.

- 2:1 Stadens verksamheter ska ha en hög medvetenhet om faktorer som påverkar hälsa såsom socialt deltagande, levnadsvanor, ekonomi, arbete/sysselsättning och upplevd trygghet.
- 2:2 Alla som arbetar i stadens verksamheter ska bemöta invånarna på ett professionellt sätt och individens behov ska vara i centrum.
- 2:3 Göteborg ska upplevas som en trygg stad.
- 2:4 Medborgare med funktionsnedsättning ska få information om sina rättigheter och möjligheter. Kommunikationen ska ske på det sätt som individen kan ta del av och förstå.
- 2:5 Barns behov och möjlighet till inflytande ska säkerställas.

3 Rätten till utbildning

Det är dubbelt så vanligt att elever med funktionsnedsättning känner sig otrygga i skolan och fyra gånger vanligare att de utsätts för mobbing. Färre personer med funktionsnedsättning har eftergymnasial utbildning än övriga befolkningen.

- 3:1 Alla barn, ungdomar och vuxna har rätt till förutsättningar att nå utbildningsmålen.
- 3:2 Alla elever ska uppleva skolan som en trygg plats.
- 3:3 Information om möjligheter och rättigheter ska ges på det sätt som den enskilde invånaren kan ta del av och förstå.

4 Rätten till arbete och bostad

Arbetslösheten för personer med funktionsnedsättning och nedsatt arbetsförmåga är avsevärt högre än bland övrig befolkning. Låg försörjningsgrad leder bland annat till sämre hälsa och begränsade möjligheter till olika val exempelvis bostad.

- 4:1 Arbete på den vanliga arbetsmarknaden ska vara första prioritet.
- 4:2 Staden ska inom den egna organisationen verka för att öka antalet anställda med funktionsnedsättning.
- 4:3 Stadens riktade arbetsmarknadsinsatser för människor med funktionsnedsättning ska intensifieras.
- 4:4 Staden ska verka för att öka antalet tillgängliga och användbara bostäder.
- 4:5 Information om möjligheter till arbete och/eller bostad ska ges på det sätt som medborgaren kan ta del av och förstå.

5 Rätten till kultur och fritid

Barn med funktionsnedsättning är i högre grad än andra beroende av familjens stöd och ekonomiska förutsättningar för att få en aktiv fritid med möjlighet till vänskapsrelationer. Stillasittande fritid är betydligt vanligare bland personer med funktionsnedsättning än i övriga befolkningen.

- 5:1 Det ska vara möjligt att självständigt ta del av och utöva kultur- eller fritidsverksamhet.
- 5:2 Stadens föreningsbidrag ska bidra till att alla ska kunna delta.
- 5:3 Information om kultur och fritid ska ges på det sätt som medborgaren kan ta del av och förstå.

Indikatorer

1 Rätten till demokratiskt deltagande

Indikatorer

Upplevelse av tillgänglighet på stadens webbplats.

Mål

1:4
2:4
3:3
4:5
5:3

Ansvarig nämnd/styrelse

Nämnden för konsument- och medborgarservice

Indikator i barnperspektiv

Yngres upplevelse av tillgängligheten på stadens webbplats

1:5

Nämnden för konsument- och medborgarservice

2 Rätten till omsorg, trygghet och personlig hälsa

Indikatorer

Andel av medarbetarna som genomgått kompetensutveckling som ökar medvetenheten inom området.

2:1
2:2

Alla nämnder och styrelser

Andel verksamheter som mäter personer med funktionsnedsättnings upplevelse av trygghet.

2:3

Alla nämnder och styrelser

Indikatorer i barnperspektiv

Andel av verksamhetens ärenden rörande barn och ungdom med funktionsnedsättning som varit aktuella för strukturerad samverkan.

2:1
2:2
2:5

Stadsdelsnämnder

Andel nämnder som har rutiner för att säkra uppföljningen av hälsa hos elever med funktionsnedsättning.

2:1

Stadsdelsnämnder

3 Rätten till utbildning

Indikatorer i barn- och vuxenperspektiv

Antal enkelt avhjälpna hinder som återstår att åtgärda i stadens gymnasie- och vuxenutbildningslokaler.

Mål

3:1
3:2

Ansvarig nämnd/styrelse

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning
Utbildningsnämnden
Lokalnämnden

Andel elever med funktionsnedsättning som når kunskapsmålen.

3:1
3:2

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning
Stadsdelsnämnder
Utbildningsnämnden

Andel fysiskt fullt tillgängliga grund- och grundsärskolor i staden.

3:1
3:2

Stadsdelsnämnder
Lokalnämnden

Antal enkelt avhjälpna hinder som återstår att åtgärda i stadens grund- och grundsärskolor.

1:1
1:2

Stadsdelsnämnder
Lokalnämnden

Andel enkäter i samtliga skolformer som erbjuder eleven en möjlighet att svara på om hen har en funktionsnedsättning.

1:1
1:2
1:3

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning
Stadsdelsnämnder
Utbildningsnämnden

4 Rätten till arbete och bostad

Indikatorer

Antal riktade arbetsmarknadsinsatser som genomförts.

4:1
4:3

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning
Stadsdelsnämnder

Andel anställda med funktionsnedsättning inom Göteborgs Stad

4:2

Alla nämnder och styrelser

Andel Tillgänglighetsmärkta lägenheter i kommunalt bostadsbestånd.

4:4

Fastighetsnämnden

Indikator i barnperspektiv

Andel av stadens sommarjobb/praktikplatser som avdelas för unga personer med funktionsnedsättning.

4:1

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning
Stadsdelsnämnder

5 Rätten till kultur och fritid

Indikatorer

Andel bidragsgivande nämnder som via föreningsbidragen stimulerar föreningar att aktivt arbeta för att alla ska kunna delta.

Antal enkelt avhjälpna hinder som återstår att åtgärda vid stadens idrottsanläggningar och badhus

Antal enkelt avhjälpna hinder som återstår att åtgärda vid stadens kulturinstitutioner.

Andel kultur- och idrottsaktiviteter publicerade på stadens webbplats som har information om tillgänglighet.

Indikator i barnperspektiv

Andel av kulturskolans lokaler som är fysiskt tillgängliga.

Mål

5:2

5:1

5:1

5:3

5:1

Ansvarig nämnd/styrelse

Idrotts- och föreningsnämnden
Social resursnämnd
Kulturnämnden
Stadsdelsnämnder

Idrotts- och föreningsnämnden
Park- och naturnämnden
Styrelsen för GotEvent AB
Styrelsen för Higab

Kulturnämnden
Styrelsen för Higab

Nämnden för konsument- och medborgarservice

Stadsdelsnämnder

Källor

Styrande dokument

Internationellt

Allmän förklaring om de mänskliga rättigheterna, FN 1948-12-10
Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, FN 1989-11-20
Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, FN 2006-12-13
Den europeiska strategin för personer med funktionshinder 2010-2020

Nationellt

Regeringsform (1974:152)
Yttrandefrihetslag (1974:152)
Lag om handikappanpassad kollektivtrafik (1979:558)
Förvaltningslag (1986:223)
Kommunallag (1991:900)
Lag om bostadsanpassningsbidrag (1992:1574)
Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387)
Vallag (1997:157)
Lag om färdtjänst (1997:736)
Arbetsmiljölagen (1997:1160)
Socialtjänstlag (2001:453)
Lag om offentlig upphandling (2007:1091)
Diskrimineringslag (2008:576, 2014:958)
Språklagen (2009:600)
Plan- och bygglagen (2010:900)
Lag om kollektivtrafik (2010:1065)
Skollagen (2010:1100)
Bibliotekslagen (2013:801)
Regeringens strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige 1/1 2010
Regeringens strategi för genomförande av funktionshinderpolitiken 2011-2016

Göteborgs Stad

Kommunfullmäktiges budget 2015 med mål och inriktningar för staden.

Uppföljning/Forskning

Nationellt och lokalt

Hälsa på lika villkor? - Hälsa och livsvillkor bland personer med funktionsnedsättning, Statens folkhälsoinstitut 2008:17
Sverige första rapport till FN:s kommitté för konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, januari 2011
Utvärdering 2012 av Göteborgs Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning - Synvändan, antagen i kommunstyrelsen 2013-06-05
Hur är läget 2014? - Uppföljning av funktionshinderpolitiken, Myndigheten för delaktighet 2014:6
Uppdrag om delmål m.m. inom ramen för "En strategi för genomförande av funktionshinderpolitiken 2011 - 2016" - Delrapportering av regeringsuppdrag, Folkhälsomyndigheten, 15 mars 2014
Socialstyrelsens delmål i den funktionshinderpolitiska strategin - delrapport 3, mars 2014
Nationella trygghetsundersökningen 2013 - Om utsatthet, otrygghet och förtroende, Brottsförebyggande Rådets rapport 2014:1
Erfarenhetsrapport 2014 - Personligt ombud, Bräcke Diakoni

Barn och unga med funktionsnedsättning särskilt

Revisionsrapport 2008-05-20: Lika villkor för barn och ungdomar med funktionsnedsättning, Göteborgs Stads Stadsrevision

Samordning av stöd till barn och unga med funktionsnedsättning, Riksrevisionen (RiR 2011:17)

Fokus 12 – Levnadsvillkor för unga med funktionsnedsättning, Ungdomsstyrelsen (2012:3)

Hälsa och välfärd hos barn och unga med funktionsnedsättning, Statens folkhälsoinstitut, juni 2012

Hur är läget 2013? – Uppföljning av funktionshinderpolitiken, Barn och unga sid 116-119, Handisam

Skolbarns hälsovanor i Sverige 2013/14, Fokhälsomyndigheten (Grundrapport, december 2014)

Indikatorer för uppföljning av ungdomars levnadsvillkor – Förslag till ett utvecklat uppföljningssystem, Ungdomsstyrelsen 2014-02-28

Uppdrag om delmål m.m. inom ramen för "En strategi för genomförande av funktionshinderpolitiken 2011-2016" – Delrapportering av regeringsuppdrag, Hälsan hos föräldrar till barn och unga med funktionsnedsättning, Folkhälsomyndigheten 2014-03-15

Barn äger – Handisams slutsatser och förslag utifrån studien "Barn och unga med funktionsnedsättning – en beskrivning av deras vardag", Handisam (2014:4)

Riktat föräldrastöd – RiFS-projektets slutrapport. En aktionsforskningsansats för att kartlägga behov och förbättra stödet till föräldrar som har barn med funktionsnedsättning, FoU i Väst, Göteborgs Universitet m.fl., maj 2014

Slutrapport projekt Personlig Koordinator, Bräcke Diakoni, Arvsfonden och Rörelsehindrade Barn och Ungdomar i Göteborgs med omnejd, januari 2015

Välkommen till verkligheten – Barn och unga om samhällets stöd vid kränkningar och trakasserier i skolan, Barnombudsmannen mars 2015

FN:s Barnrättskommittés femte rapport om Sverige, 6 mars 2015

Beslutad i kommunfullmäktige 2015-06-11

Programmet gäller tillsvidare och utvärderas mandatperiodens fjärde år i samverkan med intresseorganisationerna inom funktionshinderområdet.

Stadsledningskontoret
avdelningen för individ- och familjeomsorg
och funktionshinder